

”Mutta me joudumme kyllä hyväksymään maailmanmenon.”*

XI vuosisata alkaa mukavan rykivästi. Heti ensimmäisellä kymmenellä saadaan loppuja, alkuja ja jopa pysähtyneeksi luullun sydämen elvytyksiä. Perussuomalaisten Feenix-temppu poikii kuhinaa valtuustosaleihin ja kenties leivättömän pöydän ääreenkin, jos Vihreät, Vasemmistoliitto ja PS saavat läpi kaikki haasteensa ja vastatutkintapyyntönsä. Obaman voitto kihelmöi maailmanpolitiikan suonissa pitkään, ja republikaaneille kaikki muu on mahdollista paitsi *business as usual*. Poliitikassakin yhden miero on toisen leipä. Isoimmat romahdukset ovat aavemaisia: jälkikäteen selitettynä yhtä välttämättömiä kuin USA:n pankkien kansallistaminen. Parhaimmillaan saadaan maalikamerakuvia.

Suomalainen sosiaalidemokratia kuoli 28. huhtikuuta 2005 kello 21.16,49–52(*). Kolmen sekunninsadanneksen aikana demarivaltiovarainministeri Antti Kalliomäki ilmoitti suorassa tv-lähetyksessä yhteiskunnan antautumisesta kansainvälisten sijoitusten liikkeelle. Punakravattinen hyvinvointisankari oli muutama minuutti aiemmin lausunut hymähtäen: ”Yritykset toimivat tänä päivänä ihan kylmän kapitalismin lakien mukaisesti: ne sijoittavat sinne, missä tuotto on parasta. Ja sillä tavalla sitten pitää myöskin maan asioita hoitaa, että niitten kannattaa jatkossa sijoittaa tähän maahan.” Urheilumiehenä Kalliomäki kilpailutti muotoiluja. Vaihtoehtoinen vasemmistolaisuuden päätöshetki klo 21.17,39–42 kuuluu: ”Niin, se on se kehityskulku, jolle emme oikeastaan mitään voi.”

YLEn *A-plussan* toimittaja Mika Rahkonen joutui erikseen kysymään yritys vastuusta tai poliitikkojen oikeudesta puuttua. Eikö kiinnostanut työttömien tilanne Kalliomäen mainitsemassa ”globalisaation meidän kannaltamme hankalammassa vaiheessa”? Ministerin sanoin vastuuta ”on hyväkin peräänkuuluttaa, mutta *tosiasia* on” yritysten voittoa etsivä katse. Työttömän piti tajuta fakta: ”[M]atalan osaamisen poistuma [Suomesta] on kohta läpikäyty.” Kalliomäki kirkasti politiikanteon uuden ytimen, jonka mukaan ”meidän pitää kyetä omaa osaamistamme monipuolistamaan, vahvistamaan, luomaan toimintaympäristöä yrityksille”. Siksi

kai sossu vaihtoi kevytmarxilaisuuden vulgäärinietzsche-läisyyteen ja kyökkideleuzeen. Suuren tarinan kolmas mahdollinen mailleenmenoaika koitti 21.17,50–54: ”Tää on aika raakaa peliä, mutta näin se vaan tänä päivänä on.”

Kalpenisi Rosa Luxemburg, jos Leonard Bernsteinkin. Heidän kiistansa siitä, edellyttikö edistys kapitalismin *Zusammenbruchia* vai sosia- ja liberalismien sopua, oli teoreettinen ja aikaansa sidottu. Rosan mukaan juuri Leo hävitti sanan ”porvarillisuus” luokkaluonteen tekemällä siitä ”yleisyhteiskunnallisen käsitteen”. Täällä bernsteinilais-koivistolaisuuden koekentällä on totuttu ajattelemaan vähimmäisvasemmistolaisesti, että yhteiskunnan tulee tehdä edes jotain muuta kuin muokata Maata yhtiöitten *planet funfuniksi*. Hymyilevän Kalliomäen sanat näyttivätkin järkyttävän Rahkosta, joka siirtyi inserttijuontoon: ”No, puhutaan lisää teollisuuden rahoista. Pörssiyrityksien alkuvuosi on sujunut ennätyskellisen hyvin [...] Ruutuun lipui Ruukki Oy:n osavuositilaisuus, jossa kyyryselkäiset toimittajat kuuntelivat hiljaisina rakennuspomoa.

Eihän Kalliomäki pahuuttaan, tahattomasti vain. Hyvän- ja vajaatahtoisia pukumiehiä tuntuu riittävän asiallisten asioiden hoitamiseen. Tuskin mikään onkaan ihanampaa kuin saada *alternativ bar vi inte* -poliitikkoja kiinni itse teossa housut kintuissa ja sisu kaulassa samaan aikaan kun vapaamarkkinakapitalistit saattavat ”liberalisoinnin” kirosanaksi kohta jo *Aamulehdessäkin*. IMF:n uusien ehtojen voimaansattamista odoteltaessa mella-koitsijoita kuritetaan kyynelkaasulla – Islannissa! Mikä näyttäisi paremmin, että politiikalla ja poliitikkojen valinnalla – äänestämällä – on vaikutuksia niin kutsuttuun reaali maailmaan.

Sosiaalidemokratian käsite ja sen reaali historia tar koittavat pesäeroa vallankumouksellisiin. Mutta sosiaalidemokratia tarkoittaa myös maailmanmenon muuttamista silloin, kun se on heikoimmassa asemassa olevien kannalta sietämätöntä. Tästä, ja sen mukana itsestään, suomalainen sosiaalidemokratia luopui selvin sanoin.

Äänestäjät reagoivat. Demarit rökälehävisivät eduskuntavaalit 2007. Ministerinpaikkansa uudelle puheenjohtajalle Eero Heinäluomalle menettänyt Kalliomäki

johti tappiota arvioinutta työryhmää. Se ei löytänyt virheitä puolueen hallitustyöskentelystä, vaan ”päättämättömästä kampanjasta” ja nokkamiehen ”etäisestä imagosta”. Päätelmä on täydellinen lillukanvarsi: puolueella, jolla on maassa eniten valtaa, ei edes periaatteessa voi olla ”etäistä imagoa”. Kun demarit ottivat uudelleen lukua kuntavaaleissa 2008, kansanedustaja Erkki Tuomioja moitti syyskuun uusimman puheenjohtajan ”unelmahöttöä”. Tuomioja itse teki tulosta Kalliomäen ministerikumppanina hallituksessa, joka kiritti Suomen tuloerot OECD-ennätystähtiin. Ei ihme, että Thomas Wallgrenin oli ryhdyttävä pelastamaan edes jotakin. On tultu tilanteeseen, jossa sosiaalista omaatuntoa fускаava Kokoomus tai sen ekologisuutta falskaava apupuolue Vihreät feikkaavat *de facto* vähemmän kuin oikeudenmukaisuudesta muka huolta kantava suuryritysten hyysääjä SDP. Jutta Urpilaisen lipposlaisuus vain huonontaa sosiaalidemokratian uskottavuutta, jonka palauttaisi yksinomaan ehdottomuus, jostamattomat vaatimukset – ja toiminnan uusiminen vaikkapa Tommi Uschanovin nautinnollis-vasemmistolaisen pamfletin *Mikä vasemmistoa vaivaa?* pohjalta.

Suosituin selityksen mukaan vasemmiston romahdus juontuu sen puolueitten ja ay-liikkeen jämähäntämisestä savupiipputeollisuuden ja esiyksilöllistyneen kulttuurin aikakauteen. Kääntäen vasemmiston luhistumista ei tarvitsisi liikaa surkutella, koska se kielii yksilöitten lopullisesta läpilyönnistä palautumattomissa omituisuuksissaan. Emme joudu enää lukemaan objektiivisiksi tälläytyviä oraakkeli-pääkirjoituksia, vaan saamme sykähtyä persoonallisen veikeistä, kokemuksellisen viiltävistä ja omaelämäkerrallisen rohkeista mietelmistä, joita partikuläärit ja singuläärit minät suoltavat vertaamattomista sisikunnistaan. Jostain syystä vain jokainen vaihtuva omalaatuisuuden majakka ”valitsee” yhä arvattavammin yllättäviä, yhä toisteisemmin tilittäviä ja yhä sovinnaisemmin poik-

keuksellisia elämän- ja ilmaisutapoja. Ettekö olleetkin, 20-lukulaiset, meitä tuntuvasti epäyksilöllisempiä? ”Vastakkainasettelujen aika on ohi”: yhtä ei erota toisesta.

Kun erilaisuus on astetta rajumpaa, hyminä muuttuu hyytämiseksi. Tai häätämiseksi. Helsingin Vuosaaressa lauma normeihin sopeutumattomia eläimiä ja muuan sopeutumaton taiteilija saavat nauttia yksilöllisyyttä väitetysti juhlivasta mutta sitä tosiasiaa vihaavasta kulttuurista. Kokoomuksen ja vihreitten hallitsema metropoli potkii Miina Äkkijyrkän ja suomenkarjan lehmät esikaupungin kalliilta maalta. Mahdolliset eläinsuojelurikkeet Uutelan tilalla ovat tietysti vakava ja selvitystä vaativa asia. Ainakin näyttää tapahtuvan ilmeisiä ihmis- ja eläinoikeusrikkomuksia Äkkijyrkkää ja kyyttöjä vastaan. Virkavalta hajahtaa zoofobialta ja misogynialta. Eikä hengiltä saadusta vasemmistosta ole korottamaan ääntään tätä, saati nimettömämpiä reiluuden häpäisemisiä vastaan.

Ainoana merkittävänä yhteiskunnallisena instituutiona kirkko on tinkimättömän tasa-arvoisuuden kannalla, lyötyjen puolella. Ehkä. Sen johtomiehet, toisin kuin diakonit, eivät vaikuta tajuavan, että joka ikinen kerta, kun he epäröivät vääryyksiä tai vähemmistöhuolia kohdatessaan, he pettävät Jeesuksen keksimän ja Ranskan vallankumouksen kultaaman *égalité*n. Saati omat erioikeutensa. Kurja on kurjan keikkua piispainlausumien varassa. Kirkon olisi joka kohdassa näytettävä, miten ’sielun pelastus’ merkitsee jotain vasta oikeudenmukaisissa oloissa. Ellei merkitse tismalleen niitä. Sosiaalidemokraatit jättivät Forssan ohjelmastaan yhden toteutumattoman kohdan kristityille: kirkon ja valtion eron. Ei taida luterilaisten ilmalaiva kääntyä riittävän nopeasti tätä voimahunajaa ahtaamaan.